NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.011.05.2015
P/15/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94
kgp@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/022 – Działalność ośrodków innowacji
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Grażyna Cirko, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 96645 z dnia 20 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. w Krakowie[1], ul. Bobrzyńskiego 14, 30-348 Kraków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Błachno, Prezes Zarządu (dowód: akta kontroli str. 3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli[2] działalność Jagiellońskiego Centrum Innowacji Sp. z o.o. jako Ośrodka Innowacji w latach 2013-2015 była zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, a także zawartymi umowami. Koncentrowała się w głównej mierze na rozbudowie potencjału materialnego oraz na udostępnianiu przedsiębiorcom powierzchni laboratoryjnych do celów prowadzenia prac badawczych, rozwojowych, a także na tworzeniu - poprzez spółkę zależną JCI Venture - nowych przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną. W okresie objętym kontrolą JCI zostało wyposażone, przy znaczącym udziale środków publicznych, w nowoczesny potencjał materialny, głównie w infrastrukturę badawczą.

NIK zwraca uwagę na brak regulacji określających standardy działalności oraz zasady udzielania wsparcia innowacyjnym przedsiębiorcom lub określonym przedsięwzięciom. Spółka nie opracowała strategii swojego działania, a także kryteriów doboru firm i zasad ich funkcjonowania oraz nie wprowadziła procedur kontroli wewnętrznej. Biorąc to pod uwagę, jak również brak monitoringu lokatorów pod kątem osiąganych przez nich efektów w działalności innowacyjnej, NIK dostrzega potrzebę wprowadzenia w JCI standardów prowadzenia działalności proinnowacyjnej poprzez określenie zakresu i koncepcji działania, celów strategicznych i operacyjnych oraz mechanizmów weryfikowania efektów tej działalności.

[1] Dalej: JCI, OI lub Spółka.

[2] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Standardy działania i dobre praktyki Ośrodka Innowacji (OI)

Opis stanu faktycznego

JCI został utworzony przez Uniwersytet Jagielloński aktem notarialnym z dnia 24 czerwca 2004 r. i wpisany do rejestru przedsiębiorców w dniu 5 sierpnia 2004 r. Kapitał zakładowy Spółki w wysokości 11 667,9 tys. zł został wniesiony przez Uniwersytet Jagielloński. Według Aktu Założycielskiego Spółki celem jej jest działanie na rzecz rozwoju regionalnego poprzez stworzenie korzystnych warunków do wzrostu przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem sektora wysokich technologii oraz transferu wiedzy z uczelni do przemysłu. Cel ten JCI powinien realizować poprzez tworzenie i zarządzanie parkami przemysłowymi, parkami naukowo-technologicznymi, strefami inwestycyjnymi, inkubatorami technologicznymi oraz poprzez „inne działania mające na celu optymalizację wykorzystania terenów przeznaczonych na prowadzenie działalności gospodarczej".

[dowód: akta kontroli str. 3-24]

Umową „powołania Parku Technologicznego oraz Inkubatora Technologicznego w Krakowie" z dnia 21 lutego 2005 r. Uniwersytet Jagielloński powierzył JCI zarządzanie i administrowanie parkiem i inkubatorem technologicznym oraz zlecił Spółce pozyskanie środków na ich utworzenie[3].

[dowód: akta kontroli str. 22-24]

W latach 2013-2014 oraz za trzy kwartały 2015 r. przychody Spółki wynosiły odpowiednio 7 398 tys. zł, 12 611 tys. zł i 12 156 tys. zł. Podstawowym źródłem przychodów były wpływy z czynszu i innych opłat wynoszące odpowiednio 4 703 tys. zł, 4 841 tys. zł i 4 663 tys. zł oraz środki UE[4] odpowiednio: 2 239 tys. zł, 6 422 tys. zł i 6 510 tys. zł.

Koszty działalności ogółem w latach 2013-2014 i za trzy kwartały 2015 r. wyniosły odpowiednio 6 831 tys. zł, 12 928 tys. zł i 13 159 tys. zł. Głównym składnikiem kosztów były odpisy amortyzacyjne odpowiednio: 2 050 tys. zł, 5 877 tys. zł i 7 096 tys. zł.

[dowód: akta kontroli str. 370-372]

JCI nie posiadał w kontrolowanym okresie strategii działania w formie dokumentu zatwierdzonego przez władze OI. Jak wynika z wyjaśnień Prezesa Spółki[5], strategia rozwoju została stworzona w 2008 r. w ramach realizacji projektu: „Wspomaganie zarządzania i rozwoju Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii"[6], realizowanego w ramach Działania 1.3 SPO WKP. Dokument został stworzony przez pracowników Spółki. Nie było zatem potrzeby tworzenia formalnego dokumentu zatwierdzającego strategię, gdyż jest ona planem operacyjnym realizacji celu Spółki wskazanego w Akcie Założycielskim Spółki. W latach 2005-2008 Spółka realizowała cel poprzez budowę budynku nr 1 Parku Life Science, w ramach projektu: „Utworzenie Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii"[7], realizowanego w ramach Działania 1.3 SPO WKP. W latach 2009-2015 zasadniczym elementem realizowania strategii była realizacja projektu „Rozbudowa Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii – Life Science"[8], finansowanego w ramach Działania 5.3 Programu Operacyjnego Innowacyjna

[3] JCI zostało upoważnione do wystąpienia o dofinansowanie z Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw". Dalej: SPO WKP.
[4] Projekty realizowane ze środków unijnych: PO IG, 8.2 MPRO, SMART.
[5] Wyjaśnienie z dnia 6 listopada 2015 r. znak: 151106-MBa-1-NIK podpisane przez Prezesa JCI.
[6] Dalej: *Projekt I*.
[7] Dalej: *Projekt II*.
[8] Dalej: *Projekt III*.

Gospodarka[9]. Prezes Zarządu stwierdził, iż Spółka nie przewiduje tworzenia nowej strategii rozwoju, z uwagi na 20-letni okres trwałości *Projektu III*, sposób oraz zakres działalności operacyjnej Spółki w tym okresie winny koncentrować się na wymogach wynikających z umowy o udzielenie wsparcia dla *Projektu III*, a w szczególności we wniosku aplikacyjnym wraz z załącznikami oraz *rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 30 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013*[10].

JCI nie opracował kryteriów doboru firm, zasad ich funkcjonowania w OI i standardów świadczenia usług. Jak wynika z wyjaśnień Prezesa Spółki[11], zasady funkcjonowania podmiotów na terenie OI wynikają z dokumentów programów operacyjnych, w szczególności dotyczących Działania 5.3 *Wspieranie ośrodków innowacyjności* PO IG. Kryteria doboru i funkcjonowania firm wskazane są – według prezesa Spółki – przede wszystkim w rozporządzeniu. W związku z tym JCI nie opracowywał odrębnego dokumentu wskazującego na kryteria doboru firm do OI, skupiając się na wypełnianiu kryteriów wskazanych w rozporządzeniu.

JCI opracował, w formie dokumentu wewnętrznego, „Zasady świadczenia usług przez Ośrodek Innowacyjności", w którym określone zostały głównie stawki dzierżawy, najmu nieruchomości lub infrastruktury technicznej.

[dowód: akta kontroli str. 291-298 345-349]

Uwagi dotyczące badanej działalności

W opinii Najwyższej Izby Kontroli, zarówno dokumenty programów operacyjnych jak i przepisy *Rozporządzenia* określały jedynie ogólne ramy działania OI. Rozporządzenie wymaga, by ośrodek innowacji korzystający ze wsparcia Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości[12] zapewnił przedsiębiorcom prowadzącym działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną, w ramach ośrodka innowacyjności, równy dostęp do: usług, szkoleń, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu (§ 7 ust. 1 pkt 1 *Rozporządzenia*). Dla pełnej realizacji tego obowiązku właściwym winno być ustalenie przez JCI przejrzystych zasad naboru do OI oraz warunków udzielanej pomocy i podania ich do wiadomości potencjalnych lokatorów. Należy przy tym zwrócić uwagę, że środowisko ośrodków innowacyjnych uznało za istotne potrzeby w tym zakresie, co znalazło wyraz w dokumencie *Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji*, wydanym przez Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce[13]. Wśród standardów SOOIiP uznało za istotne:

- posiadanie aktualnej strategii działania w formie dokumentu zatwierdzonego przez władze organizacji i jej realizowanie (pkt. 6.4.1.3.),
- opracowanie i przestrzeganie procedur naboru lokatorów, pozwalających na realizację misji ośrodka (pkt 6.4.4.1.).

Ustalone nieprawidłowości

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

---

[9] Dalej: PO IG.

[10] Dz.U. Nr 21, poz. 116 ze zm., zmieniane rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz. U., poz. 1398) a następnie rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 czerwca 2014 r. (Dz. U., poz. 797). Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2015 r. i zastąpione *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013* (Dz. U. poz. 1869). Dalej: *Rozporządzenie*.

[11] Pismo znak 151106-MBa-1-NIK z dnia 6 listopada 2015 r.

[12] Dalej: PARP.

[13] http://www.sooipp.org.pl/standardy-dzialaniaoiip; dalej SOOIiP.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, brak strategii działania JCI, jak i zasad naboru lokatorów powodował, że nie był w pełni zapewniony równy dostęp przedsiębiorców innowacyjnych do usług świadczonych przez Spółkę. Celem OI powinno być podejmowanie optymalnych działań służących rozwojowi przedsięwzięć innowacyjnych.

2. Instrumenty stosowane przez OI w celu zachęcenia przedsiębiorców do udziału w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii

Opis stanu faktycznego

Analizy obszaru działalności JCI pod kątem potrzeb lokalnych przedsiębiorców były przeprowadzane w ramach przygotowań do realizacji zarówno pierwszego, jak i drugiego etapu budowy Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii. Zakres tych analiz oraz wnioski z ich płynące zawarte zostały w studiach wykonalności do poszczególnych projektów budowy. Wykonane analizy wskazywały na znaczny potencjał naukowy w obszarze nauk o życiu (*Life Science*), wskazując jednocześnie na brak infrastruktury umożliwiającej wykorzystanie tego potencjału. Spółka podjęła decyzję o rozbudowie ośrodka innowacji o profilu Life Science.

[dowód: akta kontroli str.291-298]

Na potencjał materialny JCI składała się przede wszystkim infrastruktura w postaci:

- trzech budynków laboratoryjno-biurowych o łącznej powierzchni użytkowej ok. 9 567 m^2,
- laboratoriów zarządzanych przez JCI (m. in. Centrum Badań Klinicznych, Linia Produkcji Farmaceutycznej, laboratoria biochemiczne),
- aparatury naukowo-badawczej udostępnianej najemcom do celów prac badawczych, rozwojowych lub działalności innowacyjnej.

Potencjał organizacyjny OI stanowił wykwalifikowany personel w poszczególnych działach:

- Badań Kontraktowych, zajmujący się realizacją usług badawczo-rozwojowych, udostępnianiem infrastruktury oraz działalnością doradczą,
- Zarządzania Nieruchomościami, zajmujący się udostępnianiem infrastruktury Parku przedsiębiorcom prowadzącym działalności badawczą, rozwojową lub innowacyjną,
- Inwestycji Kapitałowych, zajmujący się weryfikacją innowacyjnych pomysłów pod katem ich komercjalizacji,
- Finansowym, zajmujący się m.in. realizacją projektów finansowanych ze środków publicznych,

W strukturze OI mieściły się także Instytut Jakości JCI, zajmujący się badaniami naukowymi oraz doradztwem w zakresie oceny i optymalizacji różnego typu produktów w celu wprowadzenia w nich zmian lub ulepszeń oraz Centrum Badań Klinicznych, zarządzany przez zewnętrzny podmiot, zajmujący się realizacją badań klinicznych oraz projektami naukowymi.

Poza wykwalifikowanym personelem, do potencjału intelektualnego JCI, Spółka zaliczała potencjał naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz podmiotów działających w ramach Klastra Life Science. Klaster Life Science, działający

w formie fundacji[14], zrzeszał 87 podmiotów (przedsiębiorców, szpitali, ośrodków naukowych oraz ośrodków i instytutów badawczo-rozwojowych, a także władze szczebla lokalnego, regionalnego i centralnego), zainteresowanych i biorących udział w działaniach mających na celu rozwój obszaru nauk o życiu (life science) w Małopolsce.

[dowód: akta kontroli str.291-298]

Rozbudowa infrastruktury JCI polegała na realizacji dwóch projektów inwestycyjnych, których efektem było powstanie trzech budynków laboratoryjno-biurowych wraz z laboratoriami i aparaturą naukowo-badawczą. W ramach wzmocnienia funkcji preinkubacji dla nowo powstałych przedsiębiorstw, JCI powołał spółkę zależną (JCI Venture sp. z o.o.), która w latach 2009-2013 realizowała projekt „Inicjowanie Działalności Innowacyjnej w ramach Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii"[15] w ramach Działania 3.1 PO IG. Efektem tych działań było powołanie 15 przedsiębiorstw innowacyjnych prowadzących działalność w obszarze life science.

JCI analizował potrzeby lokatorów, poprzez bezpośrednie rozmowy z ich przedstawicielami. Przed przystąpieniem do realizacji *Projektu III*, JCI dokonał identyfikacji potrzeb lokatorów w zakresie aparatury naukowo-badawczej. Lista planowanej do zakupu aparatury powstawała w wyniku analizy ich obecnych i przyszłych potrzeb.

[dowód: akta kontroli str.291-298]

Spółka korzystała zarówno z zewnętrznych jak i własnych środków finansowych przeznaczonych na realizację celów. Do środków zewnętrznych należały środki:

- publiczne przekazywane w ramach realizacji projektów, grantów naukowo-badawczych, a także dotacje celowe,
- pochodzące z kredytów komercyjnych, przeznaczone na finansowanie projektów inwestycyjnych,
- pochodzące od właściciela (UJ) przekazywane w formie pożyczek, lub podwyższenia kapitałów – z przeznaczeniem na finansowanie realizowanych projektów.

Spółka brała udział (jako członek konsorcjum) w trzech grantach badawczych, finansowanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Jej zadaniem była weryfikacja potencjału projektu badawczego i jego ewentualna komercjalizacja, tj. sprzedaż lub wdrożenie na rynek.

Do środków własnych Spółki należały przychody z tytułu sprzedaży usług. Przychody te pokrywały bieżącą działalność operacyjną i finansową oraz przeznaczane były na realizację kolejnych projektów.

[dowód: akta kontroli str. 291-298, 340-342]

W październiku 2015 r. JCI zakończył rzeczowe wykonanie *Projektu III*. Z uwagi na ten etap rozwoju OI, Spółka realizowała następujące zadania:

1) *usługi badawczo-rozwojowe*: na terenie OI powstały laboratoria, w których realizowane mogły być zaawansowane i kompleksowe usługi badawczo-rozwojowe. Część laboratoriów funkcjonowała od 2014 r., zaś tworzenie części zostało zakończone w III kwartale 2015 r.
2) *usługi szkoleniowe lub doradcze w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej*: Spółka świadczyła usługi

[14] Do 2013 r. JCI był formalnym administratorem Klastra, a następnie jednym z jego fundatorów.
[15] Dalej: *Projekt IV*.

doradcze polegające w głównej mierze na wykonywaniu różnego typu analiz przy wykorzystaniu posiadanej aparatury naukowo-badawczej oraz potencjału intelektualnego pracowników Spółki. W ramach szkoleń, JCI wraz z Wydziałem Biotechnologii, Biochemii i Biofizyki zrealizowali trzy edycje Studiów Podyplomowych w Biotechnologii. Wraz z tym Wydziałem Spółka uzyskała status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego, nadawany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Spółka organizowała w przedsiębiorstwach staże szkoleniowe dla studentów i doktorantów.

3) *usługi szkoleniowe lub doradcze dotyczące powstawania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących badania naukowe, prace rozwojowe lub działalność innowacyjną*: Usługi doradcze realizowane były przede wszystkim w ramach *Projektu IV* przez spółkę zależną JCI Venture. Projekt polegał na identyfikowaniu innowacyjnych pomysłów, ich analizie oraz wsparciu pomysłodawców w zakresie utworzenia innowacyjnego przedsiębiorstwa.

4) *usługi doradcze w zakresie transferu technologii lub praw własności intelektualnej*: Usługi doradcze w zakresie transferu technologii były realizowane przez Spółkę poprzez uczestnictwo w konsorcjach naukowo-przemysłowych, realizujących projekty mogące mieć znaczące szanse na komercyjny sukces. Spółka była partnerem w trzech projektach naukowych. Jej zadaniem było opracowanie ścieżki komercjalizacji dla projektów naukowych, w których wyniki prac naukowych wskazywały na potencjał komercjalizacyjny.

5) *sprzedaż wartości niematerialnych i prawnych*: Najistotniejszym elementem umożliwiającym prowadzenie działalności w tym zakresie była działalność funduszu JCI Venture, w ramach którego tworzone były innowacyjne spółki których celem było wytwarzanie m.in. wartości niematerialnych i prawnych (licencje, patenty), w celu ich sprzedaży. JCI prowadził także własne badania naukowe (głównie w ramach Centrum Badań Klinicznych). Założono sprzedaż przedsiębiorcom działającym na rynku wyników prac posiadających potencjał komercyjny.

6) *dzierżawa, najem nieruchomości lub infrastruktury technicznej do celów badan naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej*: Udostępnianie powierzchni laboratoryjnych przedsiębiorcom do celów prowadzenia prac badawczych, rozwojowych oraz działalności innowacyjnej stanowiło zasadniczą część działalności Spółki. JCI oferował również dostęp do sal konferencyjnych, sal spotkań, własnych laboratoriów, aparatury naukowo-badawczej.

[dowód: akta kontroli str.226-268]

Powierzchnia użytkowa budynków w dyspozycji JCI w latach 2013-2015 (III kwartały) wynosiła 9 567 m², a powierzchnia użytkowa do wynajmu wynosiła odpowiednio 8 178 m², 6 551 m² i 6 551 m². Aneks rozszerzający zakres realizacji *Projektu III* o zadanie „Wyposażenie laboratoriów oraz zakup sprzętu specjalistycznego" został podpisany w 2014 r. w związku z czym część powierzchni została przeznaczona na laboratoria własne JCI.

Powierzchnia użytkowa była wynajęta w okresie objętym kontrolą odpowiednio w 43,4% (3 548 m²), 54,7% (3 585 m²) oraz w 61,9% (4 053 m²), w tym głównie dla przedsiębiorców innowacyjnych odpowiednio: 2 983 m², 3 020 m² oraz 3 488 m².

W poszczególnych latach 2013-2015 JCI dysponował kolejno: 8, 20 oraz 32 salami dydaktycznymi, seminaryjnymi lub konferencyjnymi, które – wg. szacunków JCI – były wykorzystywane w tych latach na poziomie kolejno 80%, 60% i 60%. Sale te

były dostępne dla najemców w ramach zawartych umów najmu. JCI nie prowadził szczegółowej statystyki w zakresie stopnia wykorzystania sal.

[dowód: akta kontroli str.167-218, 300]

Wg stanu na 31 grudnia 2015 r., na terenie Parku funkcjonowało 20 podmiotów. OI nie prowadził monitoringu zakresu i sposobu wykorzystywania przez ww. podmioty nowych technologii w swej działalności. Jak wynika z wyjaśnień Prezesa Zarządu[16] celem ośrodka innowacji jest wspieranie podmiotów w procesie tworzenia nowych rozwiązań, technologii, wdrożeń oraz innowacji, nie zaś monitorowanie ich wykorzystywania w bieżącej działalności. JCI, w toku rozmów z potencjalnym najemcą ustalał obszar jego działalności, planowany przez niego zakres działalności na terenie Parku, w przypadku starania się przez dany podmiot o pomoc de minimis, badał czy może on tę pomoc otrzymać. W przypadku stwierdzenia, że obszar i zakres działalności danego podmiotu mieści się w profilu działalności ośrodka innowacyjności, podpisywana była umowa najmu powierzchni, w której najemca oświadczał, że będzie wykorzystywał tę powierzchnię do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej.

[dowód: akta kontroli str. 330-339]

JCI nie monitorował, czy i jakie innowacje produktowe lub procesowe wprowadzają przedsiębiorcy działający na terenie OI. Jak wynika z wyjaśnień[17] obowiązek taki nie wynikał z rozporządzenia, jak również z umowy o wsparcie *Projektu III*. Ośrodek rozważa wprowadzenie monitoringu działalności lub efektu działalności podmiotów funkcjonujących na jego terenie, niemniej jednak może to rodzić szereg trudności, wśród których wymieniono konieczność:

- określenia zakresu tego monitoringu,
- bieżącego monitorowania i weryfikowania danych przekazywanych przez najemców, co wymagałaby zatrudnienia dodatkowej osoby po stronie OI, zajmującej się tym obszarem oraz angażowania dodatkowych zasobów ludzkich po stronie każdego z najemców,
- wprowadzenia mechanizmu, lub sankcji za nie przekazanie, lub przekazanie niepełne, lub błędne wymaganych danych.

[dowód: akta kontroli str. 330-339, 350-365]

JCI monitorował liczbę miejsc pracy w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia w postaci pomocy de minimis, polegającej na obniżaniu czynszu płaconego przez najemców tytułem najmu powierzchni bądź też stosowaniu niższych opłat za wynajem aparatury naukowo-badawczej. Zakres udzielonej pomocy de minimis (tj. wysokość obniżenia opłat/czynszu) wynikał z faktycznych kosztów utrzymania OI, a także zakresu działalności danego przedsiębiorcy, dostępności tej pomocy dla danego przedsiębiorcy oraz usługi na którą udzielana była ta pomoc.

Według stanu na 31 października 2015 r. przedsiębiorcy funkcjonujący na terenie OI i korzystający ze wsparcia zatrudniali 413 osób. Z systemu rejestracji kart wydanych pracownikom przedsiębiorstw wynikało, że we wszystkich przedsiębiorstwach funkcjonujących na terenie OI zatrudniano 615 osób.

JCI nie monitorował wykształcenia osób rozpoczynających działalność gospodarczą na terenie OI.

[dowód: akta kontroli str. 330-339]

[16] Pismo znak:160120-MBa-1-NIK z dnia 20 stycznia 2016 r.
[17] Jw.

Na pytania wysłane przez kontrolera NIK[18] do 18 lokatorów JCI, odpowiedziało 11, z których jeden zajmował się produkcją, dwóch produkcją i usługami, sześciu usługami, jeden usługami i handlem oraz jeden handlem. Z odpowiedzi lokatorów na zadane pytania wynikało m.in., że:

- trzech otrzymało pomoc OI przy tworzeniu przedsiębiorstwa,
- pięciu wprowadziło na rynek w latach 2013 – 2015 innowacje produktowe dotyczące wyrobu (trzech) technologii (jeden) i usług (jeden),
- trzech zgłosiło w Urzędzie Patentowym wynik swoich prac badawczych, z tego dwa zgłoszenia dotyczyły wynalazku, a jedno wzoru użytkowego,
- źródłami finansowania innowacji były środki własne, a także środki UE (dla pięciu) oraz granty (dla dwóch) i kredyt (dla jednego),
- efektami wdrożonego przedsięwzięcia był wzrost przychodów ze sprzedaży, obniżka kosztów, poprawa jakości produkcji i wzrost zatrudnienia,
- czterech lokatorów miało kłopoty z ulokowaniem swoich towarów lub usług na rynku wskutek wysokich kosztów dostępu do rynku (dwóch) oraz/lub silnej konkurencji cenowej (trzech),
- 10 firm odczuwało bariery w rozwijaniu innowacyjności; najczęściej wskazywanymi były: wysokie koszty wdrożenia innowacji, słabe wsparcie innowacyjności przez państwo oraz brak środków na badania nad nowym produktem.

(dowód: akta kontroli str. 373-403)

Ustalone nieprawidłowości

Nie stwierdzono.

Uwagi dotyczące badanej działalności

JCI nie opracowywał formalnych procedur kontroli wewnętrznej, tłumacząc ten stan niewielką liczbą pracowników Spółki (ok. 25 zatrudnionych osób). Według Prezesa Zarządu[19], korzystanie ze środków publicznych powoduje, iż jest ona często kontrolowana przez podmioty zewnętrzne i ewentualne nieprawidłowości w jakimkolwiek aspekcie jej funkcjonowania, wykazane w zaleceniach pokontrolnych były usuwane na bieżąco. Zdaniem NIK, powyższe przyczyny nie uzasadniają zaniechania działań w zakresie ustalenia procedur kontroli wewnętrznej. NIK zwraca uwagę, iż potrzebę wdrożenia takich procedur dostrzegł m.in. SOOIiP, opracowując standard w pkt. 6.4.3.3. *Opracowanie i wdrożenie procedur kontroli wewnętrznej i ewaluacji działań ośrodka, systematyczna ich analiza oraz podejmowanie niezbędnych kroków w celu wyeliminowania słabości organizacyjnych*.

JCI nie posiadał na koniec 2015 r. informacji na temat: liczby zatrudnionych w firmach-lokatorach, liczby projektów wdrożonych przez lokatorów, wartości przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych, liczby zgłoszeń patentowych dokonanych przez lokatorów, liczby uzyskanych i wdrożonych patentów, jak również liczby uzyskanych i wdrożonych wzorów użytkowych. Zdaniem NIK, właściwym działaniem byłoby wprowadzenie odpowiednich mechanizmów monitorowania efektywności wykorzystywania majątku publicznego pod kątem celów, jakim ma on służyć.

[dowód: akta kontroli str. 291-298]

[18] W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1096). Dalej: *ustawa o NIK*.

[19] Wyjaśnienie z dnia 6 listopada 2015 r.

Ocena cząstkowa	Pozytywna.

3. Realizacja projektu „Rozbudowa Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii – Life Science"

Opis stanu faktycznego

W dniu 16 października 2009 r. JCI zawarł z PARP umowę nr POIG.05.03.00-00-004-09-00 o udzielenie wsparcia w ramach Działania 5.3 *Wspieranie Ośrodków Innowacyjności* PO IG. Przedmiotem ww. umowy było udzielenie Spółce wsparcia na realizację *Projektu III*. Całkowity koszt realizacji *Projektu III* według umowy wynosił 126 131,6 tys. zł, przy czym całkowita kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, związanych z jego realizacją, nie mogła przekroczyć 103 702,5 tys. zł. Wartość dofinansowania *Projektu III* określono na kwotę 83 835,3 tys. zł, z tego. z EFRR w kwocie 71 260 tys. zł oraz z dotacji celowej w wysokości 12 575,3 tys. zł. Wkład własny JCI określono na 19 867,2 tys. zł, zaś kwalifikowalność wydatków na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

[dowód: akta kontroli str. 75-107, 111-143]

Pismem z dnia 24 września 2013 r., PARP poinformował JCI o wsparciu o kwotę 35 385,7 tys. zł, w ramach II rozszerzenia zakresu rzeczowego *Projektu III*[20]. Aneks warunkujący to rozszerzenie został zawarty w dniu 18 listopada 2013 r.[21]

Według powyższego aneksu, całkowity koszt realizacji *Projektu III* wynosił 171 938,8 tys. zł, zaś całkowita kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem nie mogła przekroczyć 140 260 tys. zł. Wsparcie na jego realizację określono na kwotę 119 221 tys. zł, z tego 101 337,9 tys. zł z EFRR oraz 17 883,1 tys. zł w formie dotacji celowej. Wkład własny JCI wynosił 21 039 tys. zł. Okres kwalifikowalności wydatków przedłużono do dnia 31 marca 2015 r.

[dowód: akta kontroli str. 144-149]

Uzasadnienie realizacji *Projektu III,* zawarte we wniosku beneficjenta o dofinansowanie, odpowiadało kryteriom merytorycznym Działania 5.3 PO IG.
Proces realizacji *Projektu III* był zgodny z postanowieniami umowy o dofinansowanie, w której określono następujące wskaźniki realizacji celów:
Wskaźniki produktu:

- Powierzchnia wybudowanych/zmodernizowanych budynków 13 061,8 m² ,
- Wartość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury technicznej 76 160 tys. zł,
- Wartość zakupionego wyposażenia 55 940 tys. zł.

Wskaźniki rezultatu;

- Liczba przedsiębiorstwa korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej – 20 przedsiębiorstw,
- Liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorców – 25 usług,
- Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia – 200 miejsc pracy,
- Liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym realizacją projektu – osiem przedsiębiorstw,

[20] Pismo PARP znak: DIN-14.8-512-4/09 HK (009982/2013).
[21] Aneks Nr POIG.05.03.00-00-004/09-03 z dnia 18 listopada 2013 r.

– Liczba podmiotów zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z projektu – 15 podmiotów.

Wskaźniki powyższe, według wniosku z dnia 7 października 2015 r. o płatność końcową *Projektu III*, zostały osiągnięte w 100%.
Spółka prowadziła monitoring tych wskaźników, ponadto ich osiągniecie było sprawdzane i weryfikowane podczas kontroli końcowej realizacji projektu w listopadzie 2015 r.[22] Kontrola MARR[23] nie stwierdziła nieprawidłowości w tym zakresie i uznała wykonanie wskaźników przez ośrodek innowacji za prawidłowe.
[dowód: akta kontroli str.25-107, 261-285, 366-369]

Ustalone nieprawidłowości

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Pozytywna.

4. Bariery w realizacji projektów innowacyjnych

Prezes JCI wskazał[24] na bariery utrudniające realizowanie przez OI misji wspierania rozwoju innowacji w Polsce.

1. System funkcjonowania OI, powstałych w ramach Działania 5.3 PO IG i których funkcjonowanie w tym zakresie jest uwarunkowane rozporządzeniem, wymaga od OI de facto wykazania kilkudziesięciomilionowej straty operacyjnej w okresie 20 lat (względnie zwrot kilkudziesięciu milionów złotych) i de facto ogranicza możliwości rozwoju ośrodka innowacyjności ograniczając jego funkcjonowanie do tych 20 lat. OI, który otrzymał wsparcie finansowe na stworzenie innowacyjnej infrastruktury oraz zakup innowacyjnej aparatury naukowo-badawczej, powinien następnie w okresie 20 lat przetransferować otrzymane wsparcie na przedsiębiorców w postaci udzielenia im ulg w ramach świadczonych im usług wyłącznie wskazanych w rozporządzeniu. Ponadto w rozliczeniu otrzymanego wsparcie należy uwzględnić wartość rezydualną infrastruktury w momencie rozliczania udzielonego przedsiębiorcom wsparcia. Zdaniem Prezesa JCI, właściwszym rozwiązaniem byłoby podejście mające na celu stworzenie i stałe umacnianie pewnego potencjału infrastrukturalnego, oraz naukowo-badawczego, którego podwaliną powinno być udzielone na początku wsparcie. System funkcjonowania OI powinien sprzyjać jego stałemu rozwojowi ekonomicznemu, co powodowałoby stały wzrost jego potencjału i możliwości. Przykładowo: OI w okresie 15 lat funkcjonowania odnotował przychód w postaci 30 mln zł, które mógłby zainwestować w kolejny budynek laboratoryjno-biurowy, lecz z punktu widzenia rozliczenia udzielonego wsparcia byłoby to irracjonalne, gdyż za kolejne 5 lat OI będzie musiał zwrócić te środki, względnie przetransferować je na przedsiębiorców, niezależnie od ich potencjału innowacyjnego.
   Prezes JC wyraził pogląd, że postulowany model powinien zapewniać trwały rozwój OI, wskazując jednocześnie jakie rodzaje działań mógłby podejmować wykorzystując przychody osiągnięte w ramach swojej działalności, przy czym ich zakres powinien być znacznie szerszy niż wskazany w rozporządzeniu. Do najbardziej oczywistych działań, jakie OI powinien móc podejmować należą inwestycje kapitałowe w nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa

[22] W dniach 9-20 listopada 2015 r.
[23] Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego SA.
[24] Pismo Prezesa JCI z dnia 21 stycznia 2016 r. do kontrolera NIK.

lub w innowacyjne pomysły (np. na zasadach zbliżonych do Działania 3.1 PO IG).

2. Ograniczenie wykorzystania infrastruktury OI tylko i wyłącznie do świadczenia usług podmiotom prowadzącym badania naukowe, prace badawczo-rozwojowe, lub działalność innowacyjną jest – zdaniem Prezesa JCI - nieracjonalne z punktu widzenia efektywności wykorzystania tej infrastruktury oraz z punktu widzenia osiągania przez OI zysków, które mogą być przeznaczone na wspieranie innowacyjności.
   Postulowany model powinien umożliwiać świadczenie usług komercyjnych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury (oczywiście w ramach określonych czasowo, procentowo, lub kwotowo), przy założeniu, że ewentualne zyski zostaną przeznaczone na działalność statutową OI.

3. Dotychczasowy model przewiduje świadczenie usług jedynie przedsiębiorcom (nie zaś osobom fizycznym). Stanowi to istotny problem w przypadku funkcjonowanie jednego z laboratoriów – Centrum Badań Klinicznych (CBK). Podstawowym celem CBK jest prowadzenie badań klinicznych związanych z tworzeniem i wprowadzaniem na rynek nowych leków. Badanie kliniczne wymaga udziału w nim pacjentów. Co do zasady ośrodki prowadzące badania kliniczne rekrutują uczestników do tych badań spośród pacjentów, którzy są obsługiwani w ramach podstawowej opieki zdrowotnej finansowanej m.in. ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. OI nie ma takich możliwości, nie może bowiem prowadzić przychodni, w której przyjmowałby pacjentów i spośród których rekrutowałby uczestników badań klinicznych, nie może zawrzeć kontraktu z NFZ. W związku z tym, ewentualne przebadanie osoby na posiadanym w OI zaawansowanym sprzęcie (m.in. tomograf, rezonans magnetyczny) jest możliwe tylko i wyłącznie w przypadku, gdy dany pacjent wyrazi zgodę na uczestnictwo w badaniach naukowych lub badaniach klinicznych i pod warunkiem, że akurat prowadzone jest takie badanie naukowe w którym dany pacjent może brać udział. Zmniejsza to w znaczny sposób efektywność funkcjonowania OI w zakresie wspierania innowacyjności.
   Postulowany model powinien umożliwiać świadczenie usług także osobom fizycznym, gdyż w niektórych przypadkach (takich jak wskazany powyżej), jest to niezbędne dla podjęcia dalszych prac badawczo-rozwojowych lub badań naukowych. Ewentualne zyski wynikające ze świadczenia usług osobom fizycznym byłyby przeznaczane na finansowanie dalszej działalności ośrodka polegającej na wspieraniu innowacyjności.

[dowód: akta kontroli str. 343-344]

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje wniosków o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy o NIK*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Kontroler
(-)Grażyna Cirko
Główny specjalista kp.

Dyrektor
(-)Sławomir Grzelak

..... *podpis*

..... *podpis*